



महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण भाग चार

वर्ष ३, अंक ४६]

मंगळवार, सप्टेंबर १२, २०१७/भाद्र २१, शके १९३९

[पृष्ठे ४, किंमत : रुपये २३.००

असाधारण क्रमांक ९३

प्राधिकृत प्रकाशन

महाराष्ट्र विधानमंडळाचे अधिनियम व राज्यपालांनी प्रख्यापित केलेले अध्यादेश व केलेले विनियम.

अनुक्रमणिका

सन २०१७ चा महाराष्ट्र अध्यादेश क्रमांक २०.—महाराष्ट्र कृषि उत्पन्न पणन (विकास व विनियमन)
अधिनियम, १९६३ यात आणखी सुधारणा करण्याकरिता अध्यादेश.

पृष्ठे

१-४

सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२,
दिनांक १२ सप्टेंबर २०१७.

MAHARASHTRA ORDINANCE No. XX OF 2017.

AN ORDINANCE

FURTHER TO AMEND THE MAHARASHTRA AGRICULTURAL
PRODUCE MARKETING (DEVELOPMENT AND REGULATION)
ACT, 1963.

सन २०१७ चा महाराष्ट्र अध्यादेश क्रमांक २०.

महाराष्ट्र कृषि उत्पन्न पणन (विकास व विनियमन) अधिनियम, १९६३ यात आणखी
सुधारणा करण्याकरिता अध्यादेश.

ज्याअर्थी, राज्य विधानमंडळाच्या दोन्ही सभागृहांचे अधिवेशन चालू नाही ;

१९६४ चा **आणि ज्याअर्थी**, यात यापुढे दिलेल्या प्रयोजनासाठी, महाराष्ट्र कृषि उत्पन्न पणन (विकास व विनियमन)
महा. २०. अधिनियम, १९६३ यामध्ये आणखी सुधारणा करण्यासाठी महाराष्ट्राच्या राज्यपालांनी तात्काळ कार्यवाही करणे
जीमुळे आवश्यक व्हावे अशी परिस्थिती अस्तित्वात असल्याबद्दल त्यांची खात्री पटली आहे ;

त्याअर्थी, आता, भारताच्या संविधानाच्या अनुच्छेद २१३ च्या खंड (१) द्वारे प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारांचा वापर करून, महाराष्ट्राचे राज्यपाल, याद्वारे, पुढील अध्यादेश प्रख्यापित करीत आहेत :—

संक्षिप्त नाव व प्रारंभ. १. (१) या अध्यादेशास, महाराष्ट्र कृषि उत्पन्न पणन (विकास व विनियमन) (दुसरी सुधारणा) अध्यादेश, २०१७, असे म्हणावे.

(२) तो, तात्काळ अंमलात येईल.

सन १९६४ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक २० याच्या कलम १५-अ ची सुधारणा. २. महाराष्ट्र कृषि उत्पन्न पणन (विकास व विनियमन) अधिनियम, १९६३ (यात यापुढे ज्याचा निर्देश १९६४ चा “मुख्य अधिनियम ” असा करण्यात आला आहे) याच्या कलम १५-अ च्या पोट-कलम (१) मधील खंड (ब) च्या परंतुकामध्ये, “ एक वर्षापर्यंत ” या मजकुराऐवजी, “ दीड वर्षापर्यंत ” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल.

सन १९६४ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक २० याच्या कलम ४५ ची सुधारणा. ३. मुख्य अधिनियमाच्या कलम ४५ मधील, पोट-कलम (२) च्या परंतुकामध्ये, “ सहा महिन्यांहून अधिक नसेल इतकी मुदत वाढवून देता येईल ” या मजकुराऐवजी, “ एक वर्षाहून अधिक नसेल इतकी मुदत वाढवून देता येईल ” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल.

निवेदन

बाजार क्षेत्रातील शेतीच्या व इतर विवक्षित उत्पन्नाच्या पणनाचा, आणि त्यासाठी राज्यात स्थापन केलेल्या बाजारांचा तसेच खाजगी बाजार आणि शेतकरी-ग्राहक बाजारांचा विकास व विनियमन करणे, अशा बाजारांच्या संबंधात स्थापन करावयाच्या किंवा बाजारांशी संबंधित प्रयोजनांसाठी कार्य करणाऱ्या बाजार समित्यांना अधिकार प्रदान करणे, आणि बाजार समितीच्या प्रयोजनासाठी बाजार निधी स्थापन करणे आणि पूर्वोक्त बाबींशी संबंधित असलेल्या प्रयोजनांसाठी तरतूद करणे, यांसाठी महाराष्ट्र कृषि उत्पन्न पणन (विकास व विनियमन) अधिनियम, १९६३ (१९६४ चा महा. २०) अधिनियमित केला आहे.

२. उक्त अधिनियमाचे कलम १५-अ मध्ये सदस्यांचा नेहमीचा किंवा वाढीव पदावधी संपल्यानंतर प्रशासक किंवा प्रशासक मंडळ नेमण्याची तरतूद आहे. उक्त कलम १५-अ च्या पोट-कलम (१) च्या खंड (ब) मध्ये अशी तरतूद आहे की, संचालकाने नियुक्त केलेले प्रशासक किंवा प्रशासक मंडळ किंवा असा प्राधिकृत अधिकारी हे आदेशात विनिर्दिष्ट केलेल्या दिनांकापासून आणि निवडणूक घेतल्यानंतर, पुनर्रचित समितीची गणपूर्ती असलेली पहिली सभा होईल त्या दिवसापर्यंतच्या कालावधीत (यात यापुढे ज्याचा निर्देश उक्त कलमामध्ये “उक्त कालावधी” असा करण्यात आला आहे) समितीचे कामकाज पाहतील. अशी निवडणूक ही प्रशासकाने किंवा प्रशासक मंडळाने अधिकारपद ग्रहण केल्याच्या तारखेपासून सहा महिन्यांच्या कालावधीत घेण्यात येईल. उक्त कलम १५-अ च्या पोट-कलम (१) च्या खंड (ब) च्या परंतुकामध्ये अशी तरतूद आहे की, अपवादात्मक परिस्थितीत, राज्य शासनाला **राजपत्रातील** अधिसूचनेद्वारे तीत नमूद करण्यात येतील अशा कारणांस्तव हा सहा महिन्यांचा कालावधी, वेळोवेळी, सर्व मिळून एक वर्षापेक्षा जास्त होणार नाही इतक्या कालावधीपर्यंत वाढविता येईल.

उक्त अधिनियमाच्या कलम ४५ च्या पोट-कलम (२) च्या खंड (क) मध्ये इतर गोष्टींबरोबरच, उक्त कलम ४५ च्या पोट-कलम (१) खाली अधिक्रमित झालेल्या बाजार समित्यांची कार्ये पार पाडण्यासाठी प्रशासक किंवा प्रशासक मंडळ नेमण्याची तरतूद आहे. उक्त कलम ४५ च्या पोट-कलम (२) च्या खंड (क) च्या परंतुकामध्ये अशी तरतूद आहे की, बाजार समितीची कार्ये पार पाडण्यासाठी खंड (क) अन्वये नियुक्त केलेला प्रशासक किंवा प्रशासक मंडळ कार्यभार ग्रहण केल्यापासून सहा महिन्यांच्या कालावधीच्या आत, बाजार समित्यांच्या निवडणुका त्या कालावधीत घेतल्या जातील याची सुनिश्चिती करील. उक्त कालावधीत निवडणुका घेण्यात प्रशासक किंवा प्रशासक मंडळाने कसूर केल्यास, संचालकास, निवडणुका न घेण्याबद्दलचा उचित समर्थनाविषयी त्याची खात्री पटल्यास, अशा निवडणुका घेणे त्या प्रशासकास किंवा प्रशासक मंडळास शक्य व्हावे यासाठी, सहा महिन्यांहून अधिक नसेल इतकी मुदत वाढवून देता येईल.

३. महाराष्ट्राच्या राज्यपालांनी दिनांक १३ जून २०१७ रोजी महाराष्ट्र कृषि उत्पन्न पणन (विकास व विनियमन) (सुधारणा) अध्यादेश, २०१७ (२०१७ चा महा. अध्या. ९) (यात यापुढे याचा निर्देश “उक्त अध्यादेश” असा करण्यात आला आहे), हा प्रख्यापित केला होता. आणि त्यानंतर, दिनांक २४ जुलै २०१७ रोजी राज्य विधानमंडळाचे अधिवेशन पुन्हा सुरू झाल्यावर, उक्त अध्यादेशाचे राज्य विधानमंडळाच्या अधिनियमात रूपांतर करण्यासाठी, महाराष्ट्र कृषि उत्पन्न पणन (विकास व विनियमन) (सुधारणा) विधेयक, २०१७ (सन २०१७ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ४१) हे महाराष्ट्र विधानसभेने दिनांक ८ ऑगस्ट २०१७ रोजी संमत केले होते आणि त्यानंतर ते महाराष्ट्र विधानपरिषदेकडे पारेषित करण्यात आले होते. तथापि, त्यानंतर महाराष्ट्र विधानपरिषदेची दिनांक ११ ऑगस्ट २०१७ रोजी सत्र समाप्ती झाल्यामुळे महाराष्ट्र विधानपरिषदेकडून उक्त विधेयक संमत होऊ शकले नाही. भारताच्या संविधानाच्या अनुच्छेद २१३ (२)(क) अन्वये तरतूद केल्याप्रमाणे, राज्य विधानमंडळाचे अधिवेशन पुन्हा भरल्याच्या दिनांकापासून सहा आठवड्यांचा कालावधी समाप्त झाल्यानंतर म्हणजेच दिनांक ३ सप्टेंबर २०१७ रोजी उक्त अध्यादेश अंमलात असण्याचे बंद झाले असते आणि, उक्त अध्यादेशाच्या तरतुदी अंमलात असण्याचे चालू ठेवणे आवश्यक होते. म्हणून, दिनांक ३१ ऑगस्ट २०१७ रोजी महाराष्ट्र कृषि उत्पन्न पणन (विकास व विनियमन) (सुधारणा व पुढे चालू ठेवणे) अध्यादेश, २०१७ (२०१७ चा महा. अध्या. १७) हा प्रख्यापित केला आहे. उक्त अधिनियमाची कलमे १३, १४ आणि १४अ यांमध्ये उक्त अध्यादेशाद्वारे सुधारणा करण्यात आली

आहे. तेव्हाची विद्यमान कलमे १३, १४ आणि १४अ यात जिल्हाधिकारी व उप जिल्हा निबंधक यांच्याकडून बाजार समितीच्या निवडणुका घेण्याची आणि त्याच्याशी संबंधित व तदनुषंगिक बाबींची तरतुदी होत्या आणि त्या प्रयोजनार्थ, महाराष्ट्र कृषि उत्पन्न पणन (विकास व विनियमन) नियम, १९६७ यामध्ये यथोचित नियम करण्यात आलेले आहेत.

उक्त अध्यादेशातील, उक्त कलमे १३, १४ आणि १४अ मध्ये सुधारणा केल्यामुळे, बाजार समित्यांच्या निवडणुका ह्या जिल्हाधिकारी आणि उप जिल्हा निबंधक यांच्याऐवजी राज्य सहकारी निवडणूक प्राधिकरणाने घेणे आवश्यक झाले आहे आणि त्याकरिता यथोचित नियम करणेही आवश्यक झाले आहे. यथोचित नियम करण्यासाठी काही वेळ लागणार असल्याने, अपवादात्मक परिस्थितीत, **राजपत्रातील** अधिसूचनेद्वारे, तीत नमूद करण्यात येतील अशा कारणांसाठी सहा महिन्यांचा उक्त कालावधी सर्व मिळून दीड वर्षांपेक्षा अधिक होणार नाही अशा कालावधीकरिता, वाढविणे शक्य व्हावे याकरिता राज्य शासनास अधिकार प्रदान करण्यासाठी, उक्त अधिनियमाच्या कलम १५-अ च्या पोट-कलम (१) च्या खंड (ब) च्या परंतुकात सुधारणा करणे इष्ट वाटते. त्याचप्रमाणे, जर प्रशासक किंवा प्रशासक मंडळाने, उक्त कालावधीमध्ये निवडणुका घेण्यात कसूर केल्यास, संचालकास, निवडणुका न घेण्याबद्दलच्या उचित समर्थनाविषयी त्याची खात्री पटल्यास, प्रशासकास किंवा प्रशासक मंडळास अशा निवडणुका घेणे शक्य व्हावे यासाठी, एका वर्षांपेक्षा अधिक नसेल इतकी मुदत वाढवून देण्यासाठी, त्याला अधिकार प्रदान करण्याकरिता, उक्त कलम ४५ च्या पोट-कलम (२) च्या खंड (क) च्या परंतुकात सुधारणा करणे इष्ट वाटते.

त्यानुसार, वरील प्रयोजने साध्य करण्यासाठी, उक्त अधिनियमाची कलमे १५-अ आणि ४५ यात यथोचितरित्या सुधारणा करण्यात येत आहे.

४. राज्य विधानमंडळाच्या दोन्ही सभागृहांचे अधिवेशन चालू नाही आणि उपरोक्त प्रयोजनांकरिता, महाराष्ट्र कृषि उत्पन्न पणन (विकास व विनियमन) अधिनियम, १९६३ (१९६४ चा महा. २०) यामध्ये आणखी सुधारणा करण्यासाठी महाराष्ट्राच्या राज्यपालांनी तात्काळ कार्यवाही करणे जीमुळे आवश्यक व्हावे अशी परिस्थिती अस्तित्वात असल्याबद्दल त्यांची खात्री पटली आहे ; म्हणून, हा अध्यादेश प्रख्यापित करण्यात येत आहे.

मुंबई,

दिनांक ११ सप्टेंबर २०१७.

चे. विद्यासागर राव,

महाराष्ट्राचे राज्यपाल.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

विजय कुमार,

शासनाचे प्रधान सचिव.